

Руденко Ю.М.

Київський кооперативний інститут бізнесу і права

ПЕРЕДУМОВИ ТА ПРИЧИНИ АНТИБІЛЬШОВИЦЬКОГО РУХУ ОПОРУ НА ЗЛАМІ 1920–1930-х рр. (НА ПРИКЛАДІ ДРАБІВСЬКОГО ПОВСТАННЯ)

У статті на основі аналізу джерельної та літературної бази, на прикладі Драбівського повстання, розкрито передумови та причини антибільшовицького руху опору на зламі 1920–1930-х рр.

Драбівське повстання, як і більшість тогочасних селянських виступів, було спричинене суцільною колективізацією. Оскільки селяни не бажали об'єднуватися, їх треба було примусити це зробити. Форми примусу, які практикувало місцеве керівництво, були різноманітні: погрози розкуркулення, вилучення майна, обіцянки зменшити податки, знущання над одноосібниками, погрози оголосити їх ворогами советської влади, арешти і вислання на північ. Як бачимо, головні причини селянського збройного виступу пов'язані з методами та практикою здійснення колективізації на території Драбівщини.

Якщо враховувати, що розкуркулювали не тільки багатіїв, але часто-густо і менш заможних селян, стає зрозумілим, чому мешканці Драбівщини взялись за зброю. Ці люди не знали, що таке кріпацтво, жили заможнo, советську колективізацію та продзаготівлі переживали болісно. Зрештою, на початку квітня 1930 р., не витримали – повстали, піднялися на боротьбу.

Збройне повстання на Драбівщині – одне із найпотужніших селянських виступів в Україні. Воно є доказом рішучого опору українських селян колективізації, розкуркуленню, хлібзаготівлі та спростовує окремі твердження про смиренне прийняття українським селянством советської політики на зламі 1920–1930-х рр.

Ключові слова: советська влада, колективізація, антибільшовицький рух опору, Драбівське повстання, Гренадери.

Постановка проблеми. Збройне повстання у квітні 1930 р. на Драбівщині – одне із найпотужніших селянських виступів в Україні. Повстання є доказом рішучого опору українських селян колективізації, розкуркуленню і хлібзаготівлі та заслуговує докладного висвітлення, нових оцінок і узагальнень, оскільки спростовує окремі твердження про смиренне прийняття українським селянством советської політики на зламі 1920–1930-х рр.

У вищих ешелонах влади добре усвідомлювали загрозу розвитку української національної ідентичності. З одного боку, це викликало посилену увагу союзного керівництва до України, намагання утримати її під контролем, а з іншого – прагнення українців визволитись від більшовицького національного і соціального поневолення.

Передчуваючи страшне лихо, очевидну загрозу існування власного роду, селяни піднялися на боротьбу – активну і пасивну, збройну і беззбройну.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Справа «Гренадери» – саме таку гучну назву

отримала справа, порушена органами ОДПУ проти повсталих селян Драбівщини на початку 1930 р. Питання руху опору більшовицькій владі на досліджуваній території є мало вивченим. Тому всебічне дослідження і систематизація знань з історії Драбівського повстання, яке до цього часу є однією з білих плям в історії селянських виступів в Україні у період активної колективізації, є актуальними.

Збройний виступ драбівських селян залишається малознаним, попри зростання інтересу до проблеми, яка досліджується. Зокрема, варто відзначити праці дослідників Т. Григоренко [1], А. Касяна [2], О. Компанійця [3], В. Тилищака [16], [17].

Щоб з'ясувати передумови та причини повстання, звернулися до джерел усної історії. У результаті проведення польових досліджень у роботі використано спогади М. Івка [7], М. Курятник [8], У. Марченко [9], К. Марченко [10], Ф. Мірошника [11], В. Паукової [11], В. Талана [12].

Мета дослідження полягає у визначенні передумов та причин антибільшовицького руху опору на прикладі повстання драбівських селян у 1930 р.

Виклад основного матеріалу дослідження. Підпільна група, розкрита органами ОДПУ, діяла на території Прилуцького, Черкаського, Лубенського та Кременчуцького округів. На думку ОДПУ, це була потужна «контрреволюційна» організація, яка готувала збройне повстання проти існуючого державного устрою з метою його повалення і проголошення «Української незалежної народної республіки». По справі «Гренадери» фігурували учасники повстанських загонів із сіл Перервинці, Філіповичі, Круподеринці, Яблуневе, Золотухи, Остапівка та Білоусівка. Повстанками цих сіл були керовані підрайонними комітетами, які діяли в селах Перервинці, Свічківка та Білоусівка [1, с. 26; 5; 3].

Щоб встановити причини повстання, варто прослідкувати дії советської влади щодо суцільної колективізації на Драбівщині. Хлібозаготівельна криза 1928–1929 господарчого року, яка знаменувала собою остаточний перехід від нової економічної політики до сталінського варіанта революції зверху, була викликана об'єктивними обставинами. Через несприятливі погодні умови (заморозки, посуха) в Україні у 1928 р. стався великий неврожай. У результаті на 1 квітня 1929 р. республіка заготовила лише 26–27 млн пудів хліба (жита і пшениці) проти 200 млн пудів у попередньому році. Незважаючи на застосування силових методів, до яких держава повернулася з початку 1928 р., більше хліба заготівельники витиснути з України не змогли. У районах республіки, які особливо постраждали від посухи, почався голод [4, с. 502].

Щоб подолати дефіцити хліба, О. Риков запропонував закупити за кордоном 80–100 млн пудів зерна, на що треба було витратити до 200 млн валютних рублів. Й. Сталін не погоджувався купувати хліб за гроші. Керівництво країни розпочало наступ на куркулів. Хліб був потрібен державі, але в даному випадку йшлося не лише про хліб. Потрібно було розколоти селянство, протиставити заможніші класи, які мали витримати основний тягар у хлібозаготівлі, проти менш заможних. Останні повинні були допомогти державі пограбувати сусідів, оскільки у хлібозаготівлі почав застосовуватися принцип самообкладання. І владі це вдалося [4, с. 502].

У Драбівському районі переважала хутірська і змішано-черезсмужна форма землекористування. Хутори біля навколишніх сіл Перервинці,

Філіповичі, Круподеринці, Яблуневе, Золотухи, Остапівка, Митлашівка, Білоусівка виникли ще в дореволюційні часи головним чином через оселення селян на купленій у поміщиків або через колишній Селянський банк землі. Ці поселенці, в більшості заможне селянство, розвиваючись на куплених ділянках, часто-густо неодноразово докупляли ще землю черезсмужно, не при хуторі. Після революції черезсмужність хуторів збільшилась в результаті свавільного оселення мешканців великих селищ та шляхом розподілу старих хуторів, з приводу чого багато утворено дрібних населених пунктів з хуторян. За свідченнями жителів с. Перервинці, перед суцільною колективізацією восени 1929 р. в селі виник конфлікт між заможними хліборобами хутора Козорізи та бідняками с. Перервинці [1, с. 26].

Сучасник подій, жителька с. Перервинці, К. Марченко стверджує: «Коли тільки почули про колективізацію, то бідняки сіл не дуже опиралися, були такі що піддержували, а заможні не хотіли, агітували проти колгоспного ладу, казали: «Хоч земля буде ваша, а з землі – наше». Землі в них було багато, бо земля на душу, а сім'ї великі, та ще прикупили. В них наймалися всі люди із села. Тут оце були такі заможники: Пучки, Охріменки, Жили. Було в них усе» [10, с. 2]. Жителька с. Мехедівка У. Марченко також підтверджує наявність значної, як для невеликого села, кількості заможних селян: «У нас було 18 заможників. Селяни всі там робили. Землю в них забрали в колгосп. А худобу – ні. Вони все старалися сховати, продати. Казали: «Щоб не дісталось лодирям» [9, с. 1].

Про наростання конфлікту між бідняками і заможниками в с. Перервинці свідчать факти про залучення місцевої молоді до комнезамів, до участі в буксирних бригадах. Це підтверджують свідчення У. Марченко: «Мене два рази впросили у буксирну бригаду. Старшою була Свист Харитина Явтуховна. Пішли ми до одних. Під піччю був мішок жита. А мене посилають, щоб я в неї вибрала те жито. А та жінка проситься, плаче. Я тікаю. А Свист мене за коси тягне, щоб лізла під піч. Добре, що мене тоді брат в Канів забрав, він там учителював» [9, с. 3].

27 червня 1929 р. ВЦВК і РНК РСФСР прийняли постанову «Про розширення прав місцевих рад щодо сприяння виконанню загальнодержавних завдань і планів» [18, с. 659]. Коли сільські комітети ухвалювали хлібозаготівельний план і здійснювали його розкладку між окремими господарствами, місцеві ради мали вжити заходів щодо тих

господарств, які не виконували покладених на них зобов'язань. Зокрема, сільські ради тепер могли накладати на них штраф, який уп'ятеро перевищував встановлені зобов'язання. У разі несплати штрафу майно порушників продавалося з торгів. Якщо господарства протидіяли здаванню хлібопродуктів, сільські ради зобов'язувалися передавати справи на таких громадян до суду за опір владі [4, с. 503]. В деталях у протоколах розписували, як відбувалися збори селян з обговоренням питання про «розкуркулення», що відбувалося «за рознарядкою» зверху. І резолюції приймалися однотипні: «Прохати вищестоячі органи виселити за межі України». В. Паукова згадує: «Ми були не бідні. Дід в колгосп не хотів. Виконували план до двору. Як не виконав – забрали усе майно – корову, конячку, реманент. Там були амбари, де пан жив – там влаштували торги розкуркуленого майна. І наше майно продавали, або розбирали собі активісти. Забрали все до нитки. Як іде комісія – ми тікали на дерево, щоб не розділи. Шість чоловік комісії. Був такий горбатий з пістолетом, шниряли все. Ми ховалися по сусідах. Як дід узнав, що будуть висилать на Соловки, витягли із схованки пшеницю, розібрали по карманах. В дорозі жували зерно. Свої ж і вислали» [12, с. 2].

Під час хлібозаготівельної кризи 1928–1929 рр. встановився новий тип відносин між державою і селянством, заснованих на контрактації: держава зобов'язувалася постачати сільським товаровиробникам промислові товари у визначеній кількості, а товаровиробники обіцяли здавати свою продукцію державі. Сама по собі контрактація була надбанням нової економічної політики і з'явилася в умовах ринкових відносин між містом і селом [4, с. 503]. Бідняки не брали участі в контрактації, тому що не мали надлишкової продукції. Держава не бажала укладати контракт з тими, кого вона вважала куркулями. Заможні селяни повинні були виконувати тверді заготівельні завдання, які давалися на основі експертних оцінок економічної спроможності кожного окремо взятого господарства.

Держава тиснула на куркулів, щоб мати в своєму розпорядженні більше хліба. Проте у хлібозаготівель була й інша стратегічна складова. Потрібно було не лише забрати хліб сьогодні, а й створити умови для постійного постачання хлібом шляхом позбавлення селян економічної самостійності [4, с. 504].

Величезний тиск держави на селян давав певні результати. На початок жовтня 1929 р. у колгоспах України було 477 тис. селянських гос-

подарств проти 173 тис. роком раніше [4, с. 504]. 7 листопада 1929 р. у газеті «Правда» було опубліковано статтю Й. Сталіна «Рік великого перелому» [15]. Маніпулюючи цифрами щодо відсотків колективізованого селянства, він стверджував, що розпочався масовий колгоспний рух, у колгоспи селяни пішли цілими селами, волостями, районами. Ці твердження аж ніяк не відповідали дійсності, але вони були наповнені великим політичним змістом – почалася боротьба за відсотки колективізованих.

Пленум ЦК проголосив курс на безпосередній перехід до суцільної колективізації всього господарства [4, с. 504]. За словами К. Марченко «у с. Митлашівка після того, як усе повбирали на полях, почалася підготовка до організації колгоспу. Як робили колгосп, то куди ж усе звозить – в двори куркулів. Зразу була суцільна колективізація. Всей хліб звели в церкву. Плуги, борони в двори. Коні у двори. Це було на зиму. І все це так бистро. Тут і красноармійці, і активісти, і сільрада залякують, що всіх повисилають, буде те, що Таланам. Багато їх і послухали, все поздавали» [10, с. 4]. Усе нажите добро впродовж життя не хотів віддавати до колгоспу і батько М. Івка: «Сім дітей в родині. Батько середняк. Всі його брати мали професії, ремесла. Обжилися паровою молотаркою. Перед колективізацією матір взяв з зажиточної сім'ї, придане – пара волів. Построїли вітряк. Восени 1930 р. заборонено молоть не те, що людям, і собі. Один раз вночі собі намолов дерті. Змусили все віддати у колгосп – троє коней, плуги, борони, молотарку. Була хата вистроїна – контору там організували. Такі затяті активісти були, що страх. Ще як прийдуть у двір із кимсь з району, то так перед ним вислужуються, розпоряджаються, як хазяїни» [7, с. 3].

Окремим пунктом порядку денного листопадового пленуму ЦК була доповідь генерального секретаря ЦК КП(б)У С. Косіора «Про перспективи колективізації в Україні». Через кілька місяців відбулася II Всеукраїнська партійна конференція, яка затвердила для України підвищений показник темпів колективізації селянських господарств на кінець п'ятирічки – 28%. Насправді, щоб середняки захотіли вступити до комуни, їх потрібно було залякати. Трагічна доля більш заможних сусідів повинна була змусити селян-власників змиритися з втратою свого майна й задовольнитися життям у колгоспі. Невизначеність ознак середнього класу, які відрізняли його від багатія, була складовою частиною сталінського плану ліквідації економічно незалежного селянства. Кожен

середняк мусив відчуті загрозу, яка нависала безпосередньо над ним: не підеш у колгосп – станеш куркулем. У разі негативного ставлення бідняків і наймитів до суцільної колективізації їх зараховували до «підкуркульників» [4, с. 504]. Про напружену ситуацію на селі під час колективізації свідчить розповідь Ф. Мірошника: «Некотрі ото не хотіли йти. Другий раз наче й согласяться. Дньом заводять коней, корів у двір, утрім через ніч уже знов позабирали. Селяни своє господарство намагались будь-якими методами втримати. Да, ті, кого стали називати куркулями, не хотіли йти в спілку. Хотіли самостійно хазяйнувати. Їх ще називали «індусами», вони про Сталіна розказували анекдоти. Після того, як повирізали свій скот, щоб не забрали, позаводили кози. Тоді сміялися, казали «сталінська корівка» [11, с. 2].

В. Талан, житель с. Перервинці, розповідає: «Талан Іполіт Григорович – мій батько. Його першого в селі вислали як куркуля. Перший загін РА (тоді червоноармійці озброєні зайшли в село) конфіскував у нас усе, а сім'ю шість душ вислали в Кустанайську область село Бородіновка. Мій брат Григорій вже на той час був дорослим, працював у Білоусівці учителем. Приходить на роботу, а директор каже: «Приїхала продовольча бригада, міста голодують. Сьогодні ти ідеш не на уроки, а збирати хліб». Він не схотів. Його зразу в Лубни і на 10 років заслання. Йому приписали зв'язки з СВУ» [13, с. 4].

Як бачимо, з метою виправдання дій щодо переслідування інтелігенції, яка не сприймала методів колективізації, справам надавали політичного характеру. Саме ця справа поклала початок звинувачуванню селян сіл Драбівського району у контрреволюційній діяльності і зв'язках з контрреволюційною організацією. Під час опитування сучасників тих подій виявилось, що ніхто не знав назви справи «Гренадери», адже радянська пропаганда до сьогоднішнього дня зберегла місцеву назву повстання як «СВУшників». Звідки ж взялися у віддаленому с. Перервинці «СВУшники»? Очевидець В. Паукова згадує, що тоді казали, що «син Охріменка Данила навчався в Києві у політехнічному інституті, і коли приїзжав додому, то казав, що треба не підкорятися советам, бо пропадем» [12, с. 5; 16, с. 128].

Розпорошеному, політично неорганізованому селянству важко було протистояти державі, яка за десять років добре підготувалася до цього поєдинку. Селяни здебільшого скаржилися тій же державі [6]. Але протести, заворушення, спалахи збройної боротьби різного характеру почали

наростати з кожним місяцем. До початку березня 1930 р. антисоветські виступи селян охопили понад 1 тис. населених пунктів.

Найнебезпечнішими місцевій владі здавалися так звані «баб'ячі бунти» [14]. Прикладом активного спротиву жінок є свідчення жительки с. Мехедівка. Так, М. Курятник згадує: «Першими заворушилися жінки. Це було навесні 1930 р. Спочатку просили голову сільради, тоді Білецький був, щоб віддали все, що в них забрали. Він просив: «Дівчата, не робіть цього. Хтозна, що воно ще буде». А вони: «Он коні худі стали, як ними навесні в поле їхать? Хто і чим землю оброблятиме?» Не послушали. Договорилися на вечір забрати коні з конюшні колгоспної. Скільки їх там було – не знаю точно. Ну сама бачила, як вони верхом на конях по селу неслися. Повстали жінки. І оце як влетять у двір, де коні стоять, а коні були позамикані, та як жажнуть у двері, з крючків познімають. І кожна бере, в котрої коняка є, сідає верхи і їде додому. Так за один день розібрали коней, а зерно по добру, чесно, скільки в кого взяли, те зерно і забрали. Ну жінок за це не покарали» [8, с. 4]. Такі вияви непокори були небезпідставними, адже в людей забирали практично всі засоби виробництва, прогудувати сім'ю було практично неможливо. Цікаву поговорку часів колективізації пригадав Ф. Мірошник: «Мати в созі, батько в созі. Діти лазять по дорозі. Приїхало ГПУ, ховайтесь діти в кропиву» [11, с. 4]. Це яскраво ілюструє ставлення селян до колективного господарювання. Таким чином, колективізація проходила із значними труднощами, а населення сприймали зміни з острахом.

2 березня газета «Правда» опублікувала нову редакцію Примірного статуту сільськогосподарської артілі, де чітко відповідала на питання про межу усуспільнення засобів виробництва селян. Кожен колгоспник дістав право на присадибну ділянку, корову, дрібну худобу і птицю [4, с. 506].

У цьому ж номері газети надрукована стаття Й. Сталіна «Запаморочення від успіхів». Він у різких виразах перекавав усю вину за комунізацію села та форсування темпів колективізації на місцевих керівників, яких «охопив дух зарозумілості й зазнайства». Тих, у кого «почала запаморочуватися голова від успіхів», Й. Сталін обіцяв суворо покарати. На доповнення сталінської статті ЦК ВКП(б) 10 березня 1930 р. прийняв постанову «Про боротьбу з викривленнями партійної лінії в колгоспному русі». У документі недвозначно говорилось, що об'єднання селян у колективні господарства є цілком добровільною справою

і що кожен, хто не бажав залишатися колгоспником, міг вийти з колгоспу [14].

Масове розкуркулення і створення товариств спільного обробітку землі та комун розпочалось повсюдно. Селяни не бажали вступати до колгоспів, оскільки не бачили особливих переваг в колективному веденні господарства. Для них колгоспи були новою панщиною, навіть гіршою за старорежимну. В районі під час колективізації розповсюджувались чутки, що ті, хто вступають до комун чи ТСОЗу, будуть все одержувати за квитками, і, що комуністи будуть панами, а селяни на них працюватимуть.

Висновки. Опрацювавши наявну джерельну та літературну базу, можемо констатувати, що Драбівське повстання, як і більшість селянських виступів початку 1930-х рр., було спричинене суцільною колективізацією.

Оскільки селяни не бажали об'єднуватися, їх треба було примусити це зробити. Форми примусу, які практикувало місцеве керівництво, були різноманітні: погрози розкуркулення, вилучення

майна, обіцянки зменшити податки, знуцання над одноосібниками, погрози оголосити їх ворогами советської влади, арешти і вислання на північ. Як бачимо, головні передумов та причини селянського збройного виступу пов'язані з методами та практикою здійснення колективізації на території Драбівщини.

Якщо враховувати, що розкуркулювали не тільки багатіїв, але часто-густо і менш заможних селян, стає зрозумілим, чому мешканці Драбівщини взяли за зброю. Ці люди не знали, що таке кріпацтво, жили заможнo, советську колективізацію та продзаготівлі переживали болісно. Зрештою, на початку квітня 1930 р., не витримали – повстали.

Повстання носило характер стихійних і різнених виступів на рівні інстинктивного самозахисту. Звичайно, існувала і певна організована група з освічених селян, які займались розробкою плану повстання і переслідували певні політичні мотиви. Але таких було надзвичайно мало. Більшість селян захищали свій дім від грабунку з боку советської влади.

Список літератури:

1. Григоренко Т. Драбівське повстання або Справа «Гренадери». На порозі 1930-х років селянство опинилося на порозі нової громадянської війни. *Прес-Центр*. 2009. 17 червня. С. 26.
2. Касян А. Справа «Гренадери» (на матеріалах усної історії). *Історико-культурна спадщина Дніпровського Лівобережжя, курського Посем'я та Слобожанщини: минуле і сучасність*. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 285-річчю обрання Данила Апостола гетьманом Лівобережної України. 24 лютого 2012 р. Глухів – Ніжин. С. 65–67.
3. Компанієць О. Опір аграрній політиці радянської влади на Черкащині (кінець 1920-х – початок 1930-х рр.). URL: http://nsku.ck.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=217%3A
4. Литвин В. Історія України: Підручник. К. : Наукова думка, 2006. 728 с.
5. Лісова Л. Драбівське повстання за самостійну Україну. *Голос України*. 2020. 2 червня. URL: <http://www.golos.com.ua/article/331418>
6. Методи створення колгоспів. *Полтавіка*. URL: <http://history-poltava.org.ua/?p=16178>
7. Польові дослідження автора (далі – ПДА). Івко Михайло Васильович, 1926 р.н., с. Перервинці. 5 с.
8. ПДА. Курятник Мотрона Михайлівна, 1916 р.н., с. Драбово-Барятинське. 6 с.
9. ПДА. Марченко Уляна Петрівна, 1921 р.н., с. Драбово-Барятинське. 7 с.
10. ПДА. Марченко Катерина Яківна, 1924 р.н., с. Митлашівка. 6 с.
11. ПДА. Мірошник Феодосій Омелянович, 1921 р.н., смт Драбів. 5 с.
12. ПДА. Паукова Віра Терентіївна, 1921 р.н., с. Перервинці. 7 с.
13. ПДА. Талан Василь Іполітович, 1927 р.н., с. Перервинці. 6 с.
14. Селянський опір колективізації і тимчасовий спад у колгоспному будівництві. *Полтавіка*. URL: <http://history-poltava.org.ua/?p=16202>
15. Сталін Й. «Рік великого перелому». *Правда*. № 259. 1929. 7 листопада. URL: <https://diletant.media/articles/36496657/>
16. Тиліщак В. Драбівське повстання і справа «Гренадери». 1930. *У.С.Р.Р. Повстання: Науково-популярні нариси*. К. : Смолоскип, 2017. С. 125–138.
17. Тиліщак В. «Нема зброї – йди з вилами, а все-таки йди, не сиди дома». *Gazeta.ua*. 2016. 20 січня. URL: https://gazeta.ua/articles/history-journal/_nema-zbroyi-jdi-z-vilami-a-vsetaki-jdi-ne-sidi-doma/671250
18. Трагедія советской деревни. Коллективизация и раскулачивание. 1927–1939. Документы и материалы. В 5-ти тт. / Под ред. В. Данилова, Р. Маннинг, Л. Виолы. Том I (май 1927 – ноябрь 1929). М. : «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 1999. 879 с.

Rudenko Yu.M. PRECONDITIONS AND CAUSES OF THE ANTI-BOLSHEVIK RESISTANCE MOVEMENT AT THE BREAK OF THE 1920–1930's. (ON THE EXAMPLE OF THE DRABIV UPRISING)

Based on the analysis of the source and literary base, the article reveals the preconditions and causes for the anti-Bolshevik resistance movement at the break of the 1920s – 1930s on the example of the Drabiv uprising.

The Drabiv uprising, like most of the peasant uprisings of the time, was caused by the total collectivization. The peasants were refusing to willfully join cooperative-run farms, so they had to be forced to do so. The forms of coercion practiced by the local authorities were various: threats of squatting, confiscation of property, promises to reduce taxes, harassment of individuals, threats to declare them enemies of the Soviet government, arrests and deportations to the north. As we can see, the main reasons for the peasant armed uprisings were related to the methods and practice of collectivization in the Drabiv region.

If we take into consideration the fact that not only the affluent but also the less wealthy ones were dekulakized, it becomes clear why the inhabitants of Drabivshchyna took up arms. Those people had never experienced serfdom. They were prosperous peasants. Soviet collectivization and procurement had become a heavy blow for them. They could not tolerate that state of affairs any longer, and as a result in early April of 1930 they revolted and rose to fight.

The armed uprising in the Drabiv region was one of the most powerful peasant rebellions in Ukraine. It showcases a resolute resistance of Ukrainian peasants against collectivization, dekulakization, and grain procurement. It debunks the claims that Ukrainian peasants humbly embraced Soviet policy at the break of the 1920s and 1930s.

Key words: *Soviet power; collectivization, anti-Bolshevik resistance movement, Drabiv uprising, Grenadiers.*